

Staré obyčeje

napsal Celarus, mistr tradic

aždý znalec starých obyčejů si je dobře vědom existence spirituálního světa, který je nezasvěceným zcela skryt. Dalo by se to přirovnat třeba k životu na královském dvoře - pokud někdo, kdo tam přebývá, nemá ani ponětí o politických machinacích, může mu například zvýšení daní či přípravy k boji připadat jako rozmary nevypočitatelného osudu. A se stejně bezmocným nepochopením pohlíží spousta lidí na povodně, hladomory a šílenství. Je to prostě ostuda - jak si jednou posteskl mocný Cuilean Darnizhaan: "Síla nevědomosti dokáže i mithril rozdrtit jako sklo."

Přesto se však můžeme ptát, odkud se berou spirituální síly, jež tahají za neviditelné nitky celého Mundu? I ten nejhoupější novic z Artaea ví, že duchové jsou naši předkové, kteří byli zaživa také spjati s duchy svých předků a tak dále až k původním Acharyai. Vždyť i daedry a bohové kdysi bývali obyčejnými lidmi, jimž však moc, nadání i utrpení pomohlo získat vládu i nad světem přízraků. Jistěže se dá říci, že taková je pouze naše pravda a naše víra, ale pomůže nám to snad lépe vykonávat bohoslužby, nebo poskytovat menším lidem "správné, pravdivé a důvěryhodné rady"?

Prostým uvažováním můžeme snadno dojít k závěru, že je zapotřebí těm "dobrým" dávat sílu a ty mocné zase vést na stranu dobra. Silný tyran představuje hned několikanásobnou hrozbu: jeho krutost sytí daedru Boethia a nenávisť zase posiluje daedru Vaernimu. Ba co hůř, zlými skutky si dobude pochybné slávy, která v jiných zločincích ještě roznítí touhu po moci a ostatní vládce zase pobídne k nemilosrdnosti.

Jelikož jsme všech těchto aspektů vědomi, naučili jsme se s podobnými despoty jednat trpělivě. Měli bychom je mrzačit, ponižovat, zbavovat moci a věznit? Jiní rádci by možná navrhovali vraždu či válku, která je však obecně - krom dopadu na duchovní svět - příliš drahá, nejistá a působí více škody než užitku, zvláště nevinným. A krutý diktátor si naopak ve válčení libuje. Proto raději hromadíme moudrost a poznatky a věnujeme se diplomacii. Nejsme žádní revolucionáři.

Nakolik jsou tedy naši rádci "důvěryhodní"? My následujeme pouze staré obyčeje - nikdy nesmíme zapomínat, že náš svět je neustále pod dohledem světa duchovního. Obřady Moawita (2. Krbec) a Vigyld (1. Druhosev) jsou nejdůležitější, co se týče posílení dobrých duchů a ochromení duchů nečistých. Jak tedy můžeme být věrni těm, jimž radíme, a vůbec celému ostrovu Artaeum?

Nejlépe to asi vystihl dávný mudrc Taheritae: "V Mundu, konfliktu, je nositelem změn různorodost. A změna je nejposvátnější ze všech jedenácti sil. Je silou bez počátku a cíle a každý správný (osvícený) psijita má povinnost zmírňovat změnu tam, kde v jejích stopách kráčí nenasytnost, obžerství, lenost, nevzdělanost, předsudky, krutost... (následuje výčet 111 negativních dopadů), a naopak přerodu pomáhat v případě, že s sebou přináší dokonalost, krásu, štěstí a osvícení. Správný rádce proto naslouchá jedinému vládci: své mysli. Pokud ten, komu psijita radí, nejedná správně a prosazuje oegnithr ("špatnou změnu") a nedá si poradit, je psijitovou povinností toto zlo vyvážit, ať to stojí, co to stojí."

Každý, kdo si chce osvojit staré obyčeje, by měl určitě sloužit nějakému pánu. Takový vztah je však zároveň dosti nebezpečný, neboť jeho pán může odmítnout moudrou radu a dát psijitovi (abychom použili taheritský archaismus) rozkaz, který se tomuto učení příčí. V takovém případě má psijita dvě možnosti: Může svého pána opustit a zostudit tím jak sebe, tak i celý ostrov Artaeum (sám rádce se za takový čin stane doživotním vyhnanecem). Proto je možná lepší, když v takovémto případě raději sám spáchá sebevraždu.